

Wydział Kontroli
WK-I.431.15.2025

Pan
Paweł Przybytek
Starosta Nidzicki
Ul. Traugutta 23,
13-100 Nidzica

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Nidzicy¹ (NIP: 984-008-88-17, REGON: 510750380) z siedzibą: ul. Traugutta 23, 13-100 Nidzica.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Starosta Nidzicki:
 - Marcin Paliński, powołanie 19 listopada 2018 r. (Uchwała Nr I/4/2018 Rady Powiatu z 19.11.2018 r.) do 6 maja 2024 r.,
 - Paweł Przybytek, powołanie 6 maja 2024 r. (Uchwała Nr I/5/2018 Rady Powiatu z 19.11.2018 r.) do chwili obecnej,
- Wicestarosta Nidzicki:
 - Paweł Przybytek, powołanie 23 listopada 2018 r. (Uchwała Nr I/7/2024 Rady Powiatu z 06.05.2024 r.) do 6 maja 2024 r.,
 - Bożena Chmielewska, powołanie 6 maja 2024 r. (Uchwała Nr I/8/2024 Rady Powiatu z 06.05.2024 r.) – do chwili obecnej,
- Sekretarz:

¹ Zwane dalej: „starostwem”.

- Elżbieta Bieniek, powołanie 23 stycznia 2003 r. (Uchwała Nr IV/16/03 Rady Powiatu z 22.01.2003 r.) – do 28 lipca 2022 r.,
- Iwona Urbanowicz, od 15 września 2022 r. – do chwili obecnej,

[akta kontroli poz. 8]

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Kontroli Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie:

Dariusz Ptak – starszy inspektor wojewódzki; przewodniczący zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 92/2023, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.737.2025 z dn. 2 września 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Michał Wasilewski – starszy inspektor wojewódzki; członek zespołu kontrolnego, legitymacja służbowa nr 6/2025, wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko - Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – na podstawie upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.738.2025 z dn. 2 września 2025 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

[akta kontroli poz. 5, 6]

Kontrolę przeprowadzono w okresie 15 września – 3 października 2025 r. co zostało odnotowane w książce kontroli Starostwa pod pozycją nr 5/2025.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji zadań starosty wynikających z ustawy o fundacjach. Okres objęty kontrolą: od dn. 1 stycznia 2020 r. do dn. 31 grudnia 2024 r.

Kontrola prowadzona była w trybie hybrydowym, tj. w dniach 15 – 16 września br. rozpoczęto czynności kontrolne w starostwie (zapoznanie się z przygotowaną dokumentacją na miejscu w jednostce, sporządzenie dokumentacji fotograficznej). W pozostałe dni kontrola była prowadzona zdalnie, bez osobistej obecności kontrolerów w starostwie, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych okazano legitymacje oraz upoważnienia do kontroli, poinformowano o zasadach kontroli w trybie hybrydowym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazywania.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dn. 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz.U. 2020 poz. 224 ze zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dn. 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 428), w związku z art. 12-15a ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 166)².

[akta kontroli poz. 2]

² Zwana dalej: „ustawa o fundacjach”.

W okresie objętym kontrolą ustrój Powiatu Nidzickiego określał statut stanowiący załącznik do uchwały Rady Powiatu Nr XLVII/283/2018 z dnia 28 września 2018 (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 7 listopada 2018 r. poz. 4767), z uwzględnieniem wprowadzonych zmian, uchwała Nr XXXI/206/2021 Rady Powiatu z dnia 22 października 2021 r. wraz z załącznikiem do obwieszczenia Nr 1/2021 Rady Powiatu Nidzickiego z dnia 22 października 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie przyjęcia Statutu Powiatu Nidzickiego.

[akta kontroli poz. 18, 19]

Jednostka kontrolowana funkcjonowała na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Nidzicy (stanowiącego załącznik do uchwały Nr 118/366/2021 Zarządu Powiatu w Nidzicy z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Nidzicy zmienionej uchwałą Nr 144/435/2022 Zarządu Powiatu w Nidzicy z dnia 30 sierpnia 2022 r. oraz uchwałą Nr 75/190/2025 Zarządu Powiatu w Nidzicy z dnia 2 września 2025 r.).

[akta kontroli poz. 20 - 22]

Zgodnie z informacją przekazaną pismem znak sprawy OZK.514.1.2025 z dnia 5 września 2025 r. zadania z zakresu nadzoru nad fundacjami prowadzi Wydział Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego³ Starostwa Powiatowego w Nidzicy.

[akta kontroli poz. 8]

Kontrolowany obszar został ujęty w Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Nidzicy:

- załącznik do uchwały Nr 118/366/2021 Zarządu Powiatu w Nidzicy z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Nidzicy, z której wynika, że Starosta sprawuje bezpośredni nadzór nad pracą Wydziału (§ 14 ust. 5 pkt 10). Wydziałem kieruje kierownik Wydziału (§ 20 ust. 1 pkt 3). Do zakresu działania Wydziału należą między innymi (§ 26 ust. 2 pkt 19): „(...)prowadzenie spraw związanych ze współpracą i nadzorem nad organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Powiatu Nidzickiego”,
- zmienionej uchwałą Nr 144/435/2022 Zarządu Powiatu w Nidzicy z dnia 30 sierpnia 2022 r. oraz uchwałą Nr 75/190/2025 Zarządu Powiatu w Nidzicy z dnia 2 września 2025 r, z której wynika, że do zakresu działania Wydziału należą między innymi (§ 26 ust. 8 pkt 5) i 8)): „(...)prowadzenie ewidencji organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu, w tym prowadzenie ewidencji stowarzyszeń rejestrowych, działających na terenie powiatu nidzickiego; (...) wykonywanie zadań z zakresu sprawowania nadzoru nad działalnością fundacji i stowarzyszeń rejestrowych, w tym prowadzenie spraw wynikających z kontroli nad działalnością stowarzyszeń i fundacji zgodnie z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;”

³ Wydział Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego, zwany dalej: „wydziałem”

Kontrolowane zadania były realizowane w wydziale, za którego prawidłowe funkcjonowanie odpowiedzialny jest kierownik. W okresie objętym kontrolą bezpośredni nadzór nad działalnością wydziału sprawował Starosta Nidzicki.

W czasie objętym kontrolą stanowisko kierownika wydziału zajmowały:

- [REDAKTOWANE] - od 1 maja 2012 r. do 23 lutego 2023 r.,
- [REDAKTOWANE] – od 6 marca 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – od 13 września 2024 r. do chwili obecnej.

W udostępnionych zakresach czynności osób pełniących stanowisko kierownika wydziału brak jest odzwierciedlenia zadań związanych z nadzorem nad fundacjami.

[akta kontroli poz. 11]

Zgodnie z informacją udzieloną przez starostę w piśmie znak sprawy OZK.514.1.2025 z dnia 5 września 2025 r. w kontrolowanym okresie w wydziale zadania z zakresu nadzoru nad fundacjami realizował:

- [REDAKTOWANE] – od 5 stycznia 2019 r. do chwili obecnej.

Zakresy czynności pracownika Pana [REDAKTOWANE] z lat 2019 r., 2020 r. i 2022 r., nie zawierają zapisów dotyczących prowadzenia nadzoru nad fundacjami. Znajdują się w nich jedynie zapisy o współpracy i współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi co nie pokrywa się z przedmiotem objętym kontrolą tj. nadzorem nad fundacjami. Dodatkowo, w otrzymanych pisemnych wyjaśnieniach pracownik potwierdził, że obowiązki związane z prowadzeniem nadzoru nad fundacjami nie były mu formalnie powierzone. Brak ujęcia w zakresie obowiązków zadań dotyczących kontrolowanego obszaru stanowi **uchybienie** w prawidłowym sformułowaniu obowiązków pracownika. Należy jednakże zaznaczyć, iż w 2025 r. opracowano i przedstawiono pracownikom ([REDAKTOWANE]) nowe zakresy czynności, w których precyzyjnie zostały określone zadania dotyczące nadzoru nad fundacjami.

[akta kontroli poz. 8, 11, 23]

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- 1) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 2) Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze właściwości powiatu; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.
- 3) Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji (zawiadomienie sądu o wpisaniu fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego⁴, aktualny statut fundacji).
- 4) Nadzór starosty nad działalnością fundacji (art. 12 ustawy o fundacjach) pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji

⁴ Krajowy Rejestr Sądowy zwany dalej: „KRS”

z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (sprawozdanie z działalności, korespondencja z fundacjami).

- 5) Nadzór starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji jej celów (analiza przedmiotu/zakresu działalności wg statutu oraz KRS, analiza danych z rocznego sprawozdania).
- 6) Nadzór starosty nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.
- 7) Stosowanie środków nadzorczych starosty przewidzianych w art. 13 i 14 ustawy o fundacjach - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.
- 8) Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 ustawy o fundacjach).
- 9) Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1124 ze zm.)⁵ zakresie w zgodności jej działania z przepisami tej ustawy - (art. 14a ustawy o fundacjach w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 ustawy AML).

Postępowaniem kontrolnym objęto 100 % fundacji wpisanych do rejestru fundacji mających siedzibę na terenie powiatu nidzickiego oraz dodatkowo akta fundacji korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu nidzickiego.

Bieżąca kontrola jest pierwszą kontrolą z tego zakresu przeprowadzoną w Starostwie Powiatowym w Nidzicy.

[akta kontroli poz. 8]

Na podstawie ustaleń kontroli, działalność jednostki kontrolowanej **ocenia się negatywnie.**

Powyższa ocena wynika z następujących ustaleń i ocen dokonanych w poszczególnych obszarach (zagadnieniach) objętych kontrolą:

I. Stan faktyczny ustalony na podstawie akt nadzorowanych podmiotów.

Na podstawie informacji przekazanych przez jednostkę kontrolowaną w piśmie z dnia 5 września 2025 r. (znak: OZK.514.1.2025) oraz przedstawionej dokumentacji w trakcie kontroli ustalono, że w prowadzonym rejestrze fundacji mających siedzibę na terenie powiatu nidzickiego znajdowało się 17 fundacji (rejestr prowadzony w formie elektronicznej), w tym: 15 aktywnych, 2 wykreślone (jedna wykreślona z wykazu jak i z KRS, druga wykreślona z wykazu w związku ze zmianą organu nadzoru spowodowaną zmianą siedziby fundacji). Dodatkowo 2 fundacje nie

⁵ Zwana dalej: „ustawa AML”

mające siedziby na obszarze właściwym miejscowo Starości Nidzickiemu a korzystające ze środków publicznych i prowadzące działalność na obszarze całego kraju – działalność prowadzona na obszarze powiatu nidzickiego.

[akta kontroli poz. 8 i 25]

Postępowaniem kontrolnym objęto dokumentację 15 fundacji (pozycja 1 – 13 oraz 18 i 19). Poza kontrolą pozostały 2 fundacje wykreślone z wykazu i KRS (pozycja 16, 17), a także fundacje wpisane do wykazu w 2024 i 2025 r., wobec których nie powstał jeszcze obowiązek sprawozdawczy (pozycja 14, 15).

1. Nidzicka Fundacja Rozwoju "Nida" z siedzibą: ul. Rzemieślnicza 3, 13-100 Nidzica, KRS 57487. Fundacja nabyła osobowość prawną 26 listopada 2001 r. Fundacja jest również wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od dnia 13 sierpnia 2003 r. Podmiot nie posiada statusu Organizacji Pożytku Publicznego⁶. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- oświadczenie z dnia 11.01.2023 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 27.12.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 04.01.2022 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 01.02.2024 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 04.03.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- sprawozdanie finansowe za rok 2021 (data sporządzenia 12.08.2022 r.),
- wprowadzenie do sprawozdania finansowego za rok 2021 wraz z informacją dodatkową,
- sprawozdanie finansowe za rok 2022 (data sporządzenia 23.06.2023 r.),
- wprowadzenie do sprawozdania finansowego za rok 2022 wraz z informacją dodatkową,
- sprawozdanie finansowe za rok 2023 (data sporządzenia 27.06.2024),
- wprowadzenie do sprawozdania finansowego za rok 2024 wraz z informacją dodatkową,
- uchwała nr 3/2021 Rady Nidzickiej fundacji NIDA w Nidzicy z dnia 25.06.2021 r. w sprawie zatwierdzenia bilansu i rachunku zysków i strat fundacji,
- statut fundacji tekst jednolity z dnia 25.06.2020 r.,
- statut fundacji tekst jednolity z dnia 28.06.2024 r.,
- statut fundacji tekst jednolity z dnia 26.06.2025 r.,
- zmiana danych w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 13.08.2024 r. z Sądu Rejonowego w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego⁷,
- zmiana danych w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 21.08.2020 r. z sądu rejestrowego,

⁶ Organizacja Pożytku Publicznego dalej jako: "OPP"

⁷ Sąd Rejonowy w Olsztynie, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dalej jako : „sąd rejestrowy”

- zmiana danych w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 05.09.2025 r. z sądu rejestrowego.

[akta kontroli poz. 13]

- 2. Fundacja Itaj** z siedzibą: Szczepkowo Borowe 48, 13-111 Janowiec Kościelny, KRS 298354. Fundacja nabyła osobowość prawną 4 lutego 2008 r. Fundacja była również wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od dnia 4 lutego 2008 r. do 4 kwietnia 2018 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- zmiana danych w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 04.04.2018 r. z sądu rejestrowego,
- zmiana danych w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 25.05.2018 r. z sądu rejestrowego,
- statut fundacji tekst jednolity z dnia 04.05.2015 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 12.2]

- 3. Fundacja Kreacji Artystycznej Kreart** siedzibą: ul. 1 Maja 17A/7, 13-100 Nidzica, KRS 537967. Fundacja nabyła osobowość prawną 8 stycznia 2015 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- zmiana danych w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 08.01.2015 r. z sądu rejestrowego.

W aktach brak statutu fundacji oraz dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą (lata 2020 -2024).

[akta kontroli poz. 12]

- 4. Fundacja Edukacji Ekologicznej "Pro Eco"** z siedzibą: Gołębiewo 13, 13-124 Kozłowo, KRS 548916. Fundacja nabyła osobowość prawną 5 maja 2015 r. Fundacja jest również wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od dnia 5 maja 2015 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: zawiadomienie, postanowienie i zaświadczenie z dnia 05.05.2015 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 13.04.2015 r.,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2021 r.,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2022 r.,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2023 r.,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2024 r.,
- nieodebrana korespondencja w sprawie przyjmowania i dokonywania płatności gotówką ustawa AML za 2020 r.,
- nieodebrana korespondencja w sprawie przyjmowania i dokonywania płatności gotówką ustawa AML za 2024 r.,
- sprawozdanie finansowe za rok 2020 (data sporządzenia 23.06.2021 r.),
- sprawozdanie finansowe za rok 2022 (data sporządzenia 25.03.2023 r.),
- sprawozdanie finansowe za rok 2023 (data sporządzenia 06.03.2023 r.),
- sprawozdanie finansowe za rok 2024 (data sporządzenia 08.03.2025 r.).

[akta kontroli poz. 12.7]

5. Fundacja Humanitarna "Tęcza" z siedzibą: ul. Klonowa 8, 13-100 Nidzica, KRS 634025. Fundacja nabyła osobowość prawną 26 sierpnia 2016 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 26.08.2016 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 26.08.2016 r.,
- oświadczenie z dnia 26.01.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 05.03.2024 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML.

[akta kontroli poz. 12.8]

6. Fundacja "Im. Bolesława i Stefana Gratunik" z siedzibą: ul. Chorzelska 21, 13-113 Janowo, KRS 641465. Fundacja nabyła osobowość prawną 13 października 2016 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 13.10.2016 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 05.10.2016 r.,
- oświadczenie z dnia 22.01.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 30.01.2023 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 25.02.2024 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 07.03.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML.

[akta kontroli poz. 12.9]

7. Fundacja "Aqua Salutis" z siedzibą: Browina 16, 13-124 Kozłowo, KRS 696931. Fundacja nabyła osobowość prawną 24 października 2017 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 24 października 2017 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: zawiadomienie, postanowienie i zaświadczenie z dnia 24.10.2017 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 11.10.2017 r.,
- oświadczenie z dnia 31.01.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 26.02.2024 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 12.05.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2020 r.,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2021 r.,

- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2022 r.,
- dodatkowe informacje do sprawozdania finansowego za 2023 r.,
- sprawozdanie finansowe za rok 2021 (data sporządzenia 30.06.2022 r.),
- sprawozdanie finansowe za rok 2022 (data sporządzenia 30.03.2023 r.),
- sprawozdanie finansowe za rok 2023 (data sporządzenia 28.03.2024 r.).

[akta kontroli poz. 12.10]

8. Fundacja Exitibus z siedzibą: Rozdroże 28, 13-100 Nidzica, KRS 722868. Fundacja nabyła osobowość prawną 23 kwietnia 2018 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot posiada statusu OPP od 20 sierpnia 2021 r. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 23.04.2018 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 23.04.2018 r.,
- oświadczenie z dnia 21.01.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 27.12.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 30.12.2022 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 23.02.2024 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 11.03.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2021 r. wraz z wprowadzeniem do sprawozdania finansowego z dnia 15.08.2022 r., informacja dodatkowa z dnia 15.08.2022 r., bilans sporządzony na dzień 31.12.2021 r., rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.,
- roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2022 r. wraz z wprowadzeniem do sprawozdania finansowego z dnia 26.06.2023 r., informacja dodatkowa z dnia 26.06.2023 r., bilans sporządzony na dzień 31.12.2022 r., rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.
- roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2023 r. wraz z wprowadzeniem do sprawozdania finansowego z dnia 28.06.2024 r., informacja dodatkowa z dnia 28.06.2024 r., bilans sporządzony na dzień 31.12.2023 r., rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.
- roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za 2024 r. wraz z wprowadzeniem do sprawozdania finansowego z dnia 30.06.2025 r., informacja dodatkowa z dnia 30.06.2025 r., bilans sporządzony na dzień 31.12.2024 r., rachunek zysków i strat za okres od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r.

[akta kontroli poz. 12.11]

9. Fundacja "Twoja Rodzina" z siedzibą: ul. Konopnickiej 15, 13-100 Nidzica, KRS 775811. Fundacja nabyła osobowość prawną 29 marca 2019 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru

Przedsiębiorców. Podmiot posiada statusu OPP od 14 marca 2025 r. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 29.03.2019 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 14.03.2019 r.,
- oświadczenie z dnia 26.01.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 20.01.2022 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 17.01.2023 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 26.02.2024 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 19.01.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 14.03.2025 r. z sądu rejestrowego.

[akta kontroli poz. 12.13]

10. Fundacja Polskich Pól Bitewnych z siedzibą: ul. Kopernika 8A/17, 13-100 Nidzica, KRS 866512. Fundacja nabyła osobowość prawną 30 października 2020 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 30.10.2020 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 30.10.2020 r.,
- oświadczenie z dnia 20.12.2021 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 22.12.2023 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 02.01.2023 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML,
- oświadczenie z dnia 08.05.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML.

[akta kontroli poz. 14.15]

11. Fundacja Slavic Puls z siedzibą: ul. Murzynowskiego 3, 13-100 Nidzica, KRS 926685. Fundacja nabyła osobowość prawną 22 grudnia 2021 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 22.12.2021 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 22.12.2021 r.,

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 14.16]

12. Akademia Sportu Start Nidzica z siedzibą: ul. Polna 7, 13-100 Nidzica, KRS 1024157. Fundacja nabyła osobowość prawną 17 marca 2023 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru

Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 17.03.2023 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 17.03.2023 r.

W aktach brak dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu.

[akta kontroli poz. 14.17]

13. Fundacja Carpe Diem - Chwytaj Dzień" w likwidacji_z siedzibą: Piątki 1D, 13-100 Nidzica, KRS 1072504. Fundacja nabyła osobowość prawną 12 grudnia 2023 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. Fundacja w 2023 r. zmieniła organ nadzoru ze względu na zmianę miejsca siedziby. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 12.12.2023 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 07.11.2023 r.,
- oświadczenie z dnia 28.02.2025 r. o braku statusu jednostki obowiązanej w myśl ustawy AML.

Zgodnie z wpisem w KRS – Dział 6 rubryka 1 – Likwidacja – uchwała zarządu nr 9/2024 z 22.07.2024 r. rubryka 2 – rozwiązanie – uchwała zarządu nr 9/2024 z 22.07.2024 r.

[akta kontroli poz. 14.18]

14. Fundacja Fikoty_z siedzibą: Wikno 5, 13-100 Nidzica, KRS 1097575. Fundacja nabyła osobowość prawną 20 maja 2024 r. Fundacja nie jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 20.05.2024 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 20.05.2024 r.,

[akta kontroli poz. 14.19]

15. Fundacja Ogólnopolskie Centrum Biznesu_z siedzibą: 13-111 Janowiec Kościelny 136, KRS 1164574. Fundacja nabyła osobowość prawną 1 kwietnia 2025 r. Fundacja jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 1 kwietnia 2025 r. Podmiot nie posiada statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie z dnia 31.03.2025 r. z sądu rejestrowego,
- wpis w KRS: zaświadczenie z dnia 01.04.2025 r. z sądu rejestrowego,
- tekst jednolity statutu z dnia 31.03.2025 r.

[akta kontroli poz. 14.20]

16. Fundacja Wspierania Rozwoju Technologii "Proxima" w likwidacji z siedzibą: ul. Żeromskiego 10B/41, 13-100 Nidzica, KRS 824352. Fundacja nabyła osobowość prawną 23 stycznia 2020 r. i została wykreślona z rejestru 31.03.2023 (uprawomocnienie wykreślenia z KRS 8 kwietnia 2023 r.) Fundacja była wpisana do Rejestru Przedsiębiorców od 23 stycznia 2020 do 31 marca 2023 r. Podmiot nie posiadał statusu OPP. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- wpis w KRS: postanowienie i zaświadczenie z dnia 23.01.2020 r. z sądu rejestrowego,
- zawiadomienie w sprawie wpisu do KRS z dnia 24.01.2020 r.,
- wpis w KRS: postanowienie o wykreśleniu z KRS z dnia 30.03.2023 r. z sądu rejestrowego,

- teks jednolity statutu z dnia 07.01.2020 r.

[akta kontroli poz.12.14]

17. Fundacja ITAI (później APOKATASTAZA) z siedzibą: Szczepkowo Borowe 48, 13-111 Janowiec Kościelny, KRS 772039. Fundacja została wykreślona z rejestru w dniu 29 stycznia 2021 r. w związku ze zmianą siedziby i nazwy (obecna siedziba: ul. Mieczysława Pimpickiego 10/9, 10-699 Olsztyn – fundacja APOKATASTAZA). Dokumentacja zgodnie z właściwością została przekazana Prezydentowi Olsztyna.

18. Fundacja TOGATUS PRO BONO z siedzibą: Aleja Warszawska 41/1 w Olsztynie ale jest podmiotem korzystającym ze środków publicznych i prowadzącym działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu nidzickiego, KRS 403888. Fundacja nabyła osobowość prawną 15 grudnia 2011 r. Podmiot posiadał statusu OPP od 15 listopada 2015 r. . W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- tekst jednolity statusu,
- wydruk wpisu w KRS,
- umowa o realizację zadania publicznego z dnia 5 grudnia 2022 r.,
- sprawozdanie z realizacji zadania publicznego – realizacja umowy z dnia 5 grudnia 2022 r.,
- wezwanie do uzupełnienia sprawozdania z dnia 17 kwietnia 2023 r.,
- sprawozdanie z realizacji zadania publicznego po uzupełnieniu z dnia 4 lipca 2023 r.,
- sprawozdanie z realizacji zadania publicznego z dnia 22 stycznia 2024 r.

[akta kontroli poz.12.14]

19. Fundacja HONESTE VIVERE z siedzibą: ul. Amałowicza-Tatara 7 w Warszawie ale jest podmiotem korzystającym ze środków publicznych i prowadzącym działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu nidzickiego, KRS 337010. Fundacja nabyła osobowość prawną 1 września 2009 r. W aktach znajduje się następująca dokumentacja dotycząca badanego okresu:

- tekst jednolity statusu,
- wydruk wpisu w KRS,
- umowa o realizację zadania publicznego z dnia 14 grudnia 2023 r.,
- sprawozdanie z realizacji zadania publicznego z dnia 24 stycznia 2025 r. – realizacja umowy z dnia 14 grudnia 2023 r.

[akta kontroli poz.12.14]

II. Ustalenia szczegółowe:

1. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. posiadających siedzibę na obszarze powiatu nidzickiego; zmiany w stanie fundacji w okresie 2020 - 2024 r.

Przed rozpoczęciem kontroli dyrektor Wydziału Kontroli, w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej, pismem z dnia 29 sierpnia 2025 r., znak: WK-431.15.2025, zwrócił się do Starosty Nidzickiego o nadesłanie wykazu fundacji znajdujących się pod nadzorem starosty w latach 2020 - 2024. Z pisma starosty znak: OZK.514.1.2025 oraz z ustaleń kontroli wynika, że prowadzony jest rejestr fundacji który obejmuje łącznie

19 podmiotów: 15 aktywnych, 2 wykreślone z rejestru, 2 obce działające na obszarze powiatu nidzickiego. Rejestr zawiera m.in. następujące dane:

- numer ewidencyjny,
- KRS, REGON,
- nazwa fundacji,
- adres, gmina,
- data wpisu do rejestru KRS/data wykreślenia KRS,
- numer telefonu, e-mail (ewentualnie),
- informacja o przyznaniu statusu OPP,
- data wpisu/wykreślenia do rejestru przedsiębiorców,
- organ sprawujący nadzór (minister),
- uwagi.

[akta kontroli poz. 8, 10, 17]

Starosta posiada wiedzę na temat ilości nadzorowanych fundacji oraz prawidłowo prowadzi ich ewidencję. Przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

2. Wykaz fundacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. korzystających ze środków publicznych i prowadzących działalność na obszarze całego kraju, w tym na obszarze powiatu nidzickiego; zmiany w tym zakresie w okresie objętym kontrolą.

Stosownie do treści art. 15a o fundacjach, w stosunku do fundacji korzystającej ze środków publicznych i prowadzącej działalność na obszarze całego kraju, starosta – w zakresie działalności realizowanej na terenie jego powiatu – wykonuje uprawnienia wynikające z przepisów art. 12-15 o fundacjach. Regulacja ta dotyczy fundacji objętych nadzorem właściwego miejscowo starosty (innego niż Starosta Nidzicki), które posiadają ogólnopolski zasięg działania, korzystają ze środków publicznych i prowadzą działalność także na terenie powiatu nidzickiego.

W praktyce brak jest skutecznych mechanizmów pozwalających staroście systematycznie uzyskiwać informacje o działalności takich podmiotów na jego obszarze. Wiedza ta może być pozyskana przypadkowo, np. w związku z udzieleniem dotacji, w wyniku reklamy, na podstawie korespondencji fundacji lub też poprzez otrzymanie skargi bądź zawiadomienia. W przypadku uzyskania takiej informacji starosta zobowiązany jest do objęcia fundacji stosownym nadzorem.

W piśmie Starosty Nidzickiego z dn. 5 września 2025 r. znak: OZK.514.1.2025, wskazano dwie fundacje (pozycje 18 i 19) korzystające ze środków publicznych i prowadzące działalność na obszarze całego kraju, w zakresie działalności prowadzonej na obszarze powiatu nidzickiego w latach 2020-2024.

W prowadzonym rejestrze fundacji wydzielono dodatkową zakładkę przeznaczoną dla fundacji „obcych”, w której gromadzone są podstawowe dane:

- nazwa fundacji,
- adres fundacji,
- nr KRS,

- rok działania.

Ponadto w teczkach założonych dla tych fundacji znajdują się:

- teksty jednolite statusu fundacji,
- wydruk wpisu w KRS,
- umowy o realizację zadania publicznego,
- sprawozdania z realizacji zadania publicznego w związku realizacją umowy.

Na dokumentach stwierdzono odrębne zapisy pracownika z adnotacją o zapoznaniu się wraz z jego imienną pieczętą.

Mając na względzie ustalenia kontroli należy stwierdzić, iż starosta dysponuje odpowiednią wiedzą o liczbie fundacji prowadzących działalność na terenie powiatu oraz prawidłowo prowadzi ich ewidencję i nadzór. Przedmiotowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie**.

3. Dokumenty potwierdzające podstawy prawne działania fundacji.

Stosownie do treści art. 9 ust. 2 ustawy o fundacjach, o wpisaniu fundacji do KRS, sąd zawiadamia ministra właściwego ze względu na zakres jego działania oraz cele fundacji, zwanego dalej „właściwym ministrem” oraz właściwego ze względu na siedzibę fundacji starostę, przesyłając jednocześnie statut.

Kontrola wykazała, że w większości akt fundacji gromadzone są postanowienia i zawiadomienia o dokonaniu wpisu oraz aktualne statuty przesyłane przez sąd rejestrowy (za okres objęty kontrolą).

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w dokumentacji prowadzonej przez starostwo dotyczącej fundacji „Kreacji Artystycznej Kreart” brak jest aktualnego tekstu jednolitego statutu fundacji oraz innych dowodów wskazujących na aktywność nadzorczą organu w okresie objętym kontrolą (lata 2020 -2024). Zgodnie z informacją ujawnioną w KRS, w dniu 8 grudnia 2014 r. sporządzono lub zmieniono statut, jednakże dokument ten nie znajduje się w aktach będących w posiadaniu organu nadzoru. Fundacja nabyła osobowość prawną w dniu 8 stycznia 2015 r.

Brak aktualnego statutu istotnie utrudnia, a w pewnych przypadkach wręcz uniemożliwia prawidłowe wykonywanie obowiązków nadzorczych przez Starostę Nidzickiego. W związku z powyższym, organ powinien niezwłocznie podjąć działania zmierzające do uzupełnienia brakującej dokumentacji rejestrowej. Wobec powyższego, zasadnym jest wystąpienie do właściwego sądu rejestrowego z prośbą o przekazanie odpisu aktualnego statutu.

Starosta Nidzicki w okresie objętym kontrolą co do zasady należycie gromadził dokumenty, które stanowią bazę wyjściową do prowadzenia nadzoru pod kątem podstaw prawnych działania fundacji. Niemniej jednak brak statutu w przypadku fundacji „Kreacji Artystycznej Kreart” oraz nie podjęcie odpowiednich działań zmierzających do uzyskania tekstu jednolitego, stanowi nieprawidłowość skutkującą nieposiadaniem przez organ pełnej wiedzy odnośnie danej fundacji.

Starosta Nidzicki w piśmie, znak sprawy OZK.514.1.2025 z dnia 5 września 2025 r., wskazał Pana [REDAKTOWANE] jako osobę odpowiedzialną za wykonywanie zadań z zakresu nadzoru nad fundacjami. Jednocześnie ustalono, że zgodnie z § 26 ust. 2 pkt 19 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Nidzicy z dnia 22 grudnia 2021 r. zadania te

przypisane są do Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego, którym kieruje kierownik wydziału. Wobec braku zapisu dotyczącego nadzoru nad fundacjami w zakresie obowiązków Pana [REDAKTOWANO], brak jest podstaw do jednoznacznego przypisania mu odpowiedzialności za stwierdzoną nieprawidłowość. Odpowiedzialność za prawidłową realizację przedmiotowych zadań spoczywa na kierowniku właściwego wydziału oraz na staroście jako organie wykonującym ustawowe obowiązki w tym zakresie.

Przedmiotowe częściowe zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością**.

4. Nadzór Starosty nad działalnością fundacji pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona – ewentualne wnioskowanie do sądu o stwierdzenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona (art. 12 ustawy o fundacjach).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o fundacjach, o zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona, orzeka sąd w postępowaniu nieprocesowym, na wniosek właściwego ministra lub starosty. Starosta posiada uprawnienia analogiczne do uprawnień właściwego ministra, z tym że fundacje nie mają obowiązku corocznego składania starostom sprawozdań ze swojej działalności. Fundacje są zobowiązane (poza wyjątkiem określonym w art. 12 ust. 2a o fundacjach) corocznego sporządzania merytorycznego sprawozdania ze swojej działalności, obejmującego najważniejsze informacje o aktywności fundacji w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych. Sprawozdanie fundacja obligatoryjnie składa właściwemu ministrowi oraz podaje do publicznej wiadomości.

Szczegółowy zakres informacji jakie musi zawierać sprawozdanie został określony w:

- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36) – obowiązującego do dn. 30 grudnia 2022 r.⁸;
- rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. (tj. Dz.U z 2022 r. poz. 2791) - obowiązujące od dn. 1 stycznia 2023 r.,⁹

Uwypuklić należy, że proces nadzoru sprawowanego przez sąd, poprzedzony jest procedurą sprawozdawczo-informacyjną wobec właściwego ministra lub starosty. Postępowanie, które może zakończyć się zastosowaniem środków nadzoru uruchomione zostanie tylko i dopiero

⁸ rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji z dn. 8 maja 2001 r. (tj. Dz.U z 2020 r. poz. 36) – obowiązujące do dn. 30 grudnia 2022 r. zwane dalej: „rozporządzenie w sprawie ramowego zakresu sprawozdania”

⁹ rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania z działalności fundacji z dn. 20 grudnia 2022 r. (tj. Dz.U z 2022 r. poz. 2791) - obowiązujące od dn. 1 stycznia 2023 r. dalej zwane: „rozporządzenie w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania”

wówczas, gdy po przeanalizowaniu sprawozdania fundacji właściwy minister lub starosta stwierdzi w nim nieprawidłowości.¹⁰

W sprawozdaniu zawarte są dane, na podstawie których organ nadzoru pośredniego jest w stanie wstępnie ocenić, czy działalność fundacji jest zgodna z przepisami prawa, statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona. Jak wskazuje Joanna Dominowska, większość autorów komentarzy uważa, że uprawnienia organu nadzoru ograniczają się tylko do analizy sprawozdania z działalności fundacji i wystosowania do fundacji pism w celu ich uzupełnienia jeśli nie spełniają wszystkich wymogów rozporządzenia lub ewentualnie w celu wyjaśnienia kwestii wątpliwych.¹¹ W związku z powyższym starosta realizujący nadzór pośredni, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej (art. 15a ust. 2 ustawy o fundacjach), nie powinien ograniczać się jedynie do biernego prowadzenia rejestru i gromadzenia dokumentacji przekazywanej przez sąd rejestrowy, lecz aktywnie podejmować odpowiednie działania zmierzające do uzyskania wiedzy na temat działalności danej fundacji. Najprostszym działaniem nadzorczym jest zapoznanie się z już sporządzonym sprawozdaniem. Co prawda fundacje nie mają obowiązku przekazywania sprawozdań staroście, muszą je jednak udostępniać do publicznej wiadomości (art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach). Przepisy nie precyzują co prawda w jaki sposób upublicznienie ma nastąpić, jednakże w doktrynie przyjmuje się, że może on zostać wykonany w każdy sposób, który daje możliwość zapoznania się z treścią sprawozdań każdemu zainteresowanemu (zob. m.in. H. Cioch, A. Kidyba, Ustawa o fundacjach..., s. 270). Jako przykłady podaje się opublikowanie sprawozdania na stronie internetowej fundacji, wyłożenie lub wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie fundacji, zamieszczenie odpowiedniego obwieszczenia w prasie lokalnej lub ogólnopolskiej.¹² Należy zaznaczyć, że ewentualne zapoznanie się organu z wyłożonym/wywieszonym w lokalu sprawozdaniem nie będzie stanowić czynności kontrolnych w siedzibie organizacji lecz będzie pozyskiwaniem – w ramach nadzoru - informacji o działalności z ogólnodostępnego źródła.

W tym miejscu należy nadmienić, że przechowywanie sprawozdania w siedzibie fundacji, która nie jest ogólnodostępnym lokalem z możliwością przyjmowania osób z zewnątrz w godzinach pracy, lecz np. prywatnym mieszkaniem, w którym zarejestrowano fundację, nie będzie w rzeczywistości stanowiło udostępnienia go do publicznej wiadomości. Fundacja nie może tworzyć barier w realizacji prawa do informacji. Obowiązek ten wymaga faktycznej, a nie jedynie formalnej dostępności. Wybór metody upublicznienia sprawozdania należy do fundacji, jednak w sytuacji, gdy nie posiada ona odpowiedniego lokalu ani własnej strony internetowej (co w obecnych czasach jest standardem), powinna znaleźć inne rozwiązanie umożliwiające jego łatwe odnalezienie, np. odpłatne wynajęcie wirtualnej przestrzeni do przechowywania i udostępniania plików. Działanie to czyniłoby zadość obowiązkowi określonemu w art. 12 ust.

¹⁰ dr. hab. Joanna Dominowska, Skuteczność i efektywność nadzoru nad fundacjami w Polsce [w:] Prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania fundacji, red. P. Litwiniuk, A. Milewska, M. Wasilewski, Warszawa 2019, str. 38.

¹¹ dr. hab. Joanna Dominowska, Skuteczność i efektywność nadzoru nad fundacjami w Polsce [w:] Prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania fundacji, red. P. Litwiniuk, A. Milewska, M. Wasilewski, Warszawa 2019, str. 42.

¹² A. Kidyba, M. Dumkiewicz, Ustawa o fundacjach. Komentarz, s. 324.

3 ustawy o fundacjach. Powyższe oznacza, że publiczne udostępnienie sprawozdania powinno umożliwiać każdemu, w tym staroście, wgląd w jego treść, np. w celu sprawdzenia, czy fundacja działa zgodnie z prawem. Niewątpliwie najprościej byłoby, gdyby fundacje obowiązek informacyjny realizowały poprzez zamieszczanie sprawozdań na stronie internetowej; wówczas zapoznanie się starosty z ich treścią pochodzącą z takiego źródła byłoby nie tylko proste, ale także niewzbudzające wątpliwości co do prawidłowości realizacji nadzoru. Natomiast w sytuacji, gdy organ nie odnajdzie strony fundacji (często wskazywanej w rejestrze KRS) lub samego sprawozdania na odnalezionej stronie, powinien zwrócić się do fundacji z zapytaniem o miejsce jego upublicznienia, przypominając jednocześnie o treści art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach.

Możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem uzależniona jest od terminu, w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinno to nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku, za który sprawozdanie jest sporządzane (art. 12 ustawy o fundacjach oraz § 5 rozporządzenia w sprawie ramowego zakresu sprawozdania). Starosta powinien zatem podjąć odpowiednie kroki nadzorcze, w szczególności wystąpić do fundacji o wskazanie miejsca upublicznienia bądź ewentualne dobrowolne udostępnienie kopii sprawozdania. Podkreślenia wymaga, że działanie takie mieści się w *ratio legis* ww. przepisów. Dopiero po podjęciu odpowiednich działań, zmierzających do zapoznania się ze sprawozdaniem, przy jednoczesnym braku reakcji ze strony fundacji lub odmowie przekazania kopii, organ może stwierdzić, że realizacja nadzoru pośredniego jest utrudniona bądź niewykonalna. Podejmując odpowiednie działania, organ jednocześnie zwalnia się z ewentualnego zarzutu beczynności.

Istotą systemu nadzoru nad fundacjami jest stworzenie gwarancji, że będą one działać w granicach prawa, przestrzegając porządku publicznego, oraz realizować wolę fundatora, tj. trwale realizować wyznaczone przez niego cele i racjonalnie zarządzać powierzonym przez niego majątkiem. Uregulowane w ustawie o fundacjach instrumenty zewnętrznego nadzoru nad fundacjami służą więc zarówno interesom samych fundacji, jak i interesowi publicznemu oraz interesowi fundatora. W ustawie o fundacjach ustawodawca nie określił szczegółowo kompetencji organu nadzoru, tak jak zostało to uczynione w art. 25 ust. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 2261). Przepisy ustawy o fundacjach nie przewidują także możliwości wnioskowania do sądu o nałożenie grzywny, tak jak zostało to uregulowane w art. 26 ww. ustawy. Nie oznacza to jednak, że organ, z powodu występującej luki technicznej, jest uprawniony do zaniechania jakiejkolwiek aktywności nadzorczej, w szczególności tej zmierzającej do zapoznania się z upublicznionym rocznym sprawozdaniem.

Na marginesie wskazać należy, że nauka prawa wypracowała sposoby niwelowania luk występujących w systemie prawa i, jak słusznie wskazuje Paweł Suski, w doktrynie dopuszcza się możliwość stosowania, w sprawach nieuregulowanych w ustawie o fundacjach i statucie, przepisów innych ustaw. Dopuszcza się również, że ze względu na zbieżność funkcji pełnionych przez stowarzyszenia i fundacje możliwe jest stosowanie analogii w kwestiach zbliżonych, a nieuregulowanych w ustawie o fundacjach bądź w Prawie o stowarzyszeniach.

W tym miejscu wskazać należy, że stosowanie *per analogiam* przepisów innych ustaw nie oznacza odpowiedniego stosowania przepisów, gdyż o takim stosowaniu można mówić tylko wtedy, gdy sama norma prawna nakazuje zastosować przepisy należące do innej instytucji

prawnej. Tym samym zasadnym wydaje się pomocnicze wykorzystanie tych przepisów w roli wskazówki interpretacyjnej, gdy ustawa o fundacjach pozostawia luki.

Zastosowanie wskazanych działań nadzorczych należy traktować jako wynikające *implicite* z obowiązku badania stanu faktycznego przez administracyjne organy nadzoru pośredniego, stanowiącego warunek *sine qua non* zastosowania środków nadzoru bezpośredniego. Starosta, jako organ nadzoru pośredniego, spotykając się z odmową wskazania miejsca upublicznienia sprawozdania lub jego ewentualnego przekazania, a także w przypadku notorycznego braku odbioru korespondencji, powinien rozważyć zasadność zastosowania środków nadzorczych określonych w art. 12 ust. 1 ustawy o fundacjach (wniosek do sądu o zbadanie zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutu oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona).

W takim przypadku, w postępowaniu dowodowym fundacja będzie musiała przedstawić wszystkie dokumenty związane ze swoją działalnością, niezbędne do wydania przez sąd orzeczenia. Stąd też starosta, będący uczestnikiem postępowania, będzie mógł uzyskać wiedzę niezbędną do ewentualnego wnioskowania o zastosowanie innych środków nadzorczych określonych w art. 13–15 ustawy o fundacjach. Rozwiązanie takie może jednak być niekorzystne z punktu widzenia sprawności i ekonomii wykonywania nadzoru.

Właściwe w sprawach nadzoru bezpośredniego sądy rejonowe mogą wydawać postanowienia: o zgodności działania fundacji z przepisami prawa, postanowieniami statutu oraz nadanymi jej celami; uchylające uchwałę zarządu lub wstrzymujące jej wykonanie; zawieszające zarząd fundacji i wyznaczające zarządcę przymusowego; a także zarządzające przymusową likwidację fundacji.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16 kwietnia 2021 r., sygn. akt I CSK 492/20, należy dostrzec, że oparte na ww. przepisie (art. 12 ust. 1 ustawy o fundacjach) rozstrzygnięcie nadzorcze w istocie nie wywiera żadnych skutków w sferze podmiotowości prawnej fundacji, a zatem jej istnienia ani zarządu sprawami. Nie można wprowadzić wykluczyć, że w przyszłości doprowadzi ono do wszczęcia innego postępowania, mającego na celu np. ustanowienie zarządu przymusowego na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy o fundacjach; jej wynik nie wpływa jednak na status, zdolność prawną ani zdolność do czynności prawnych fundacji, a ma na celu jedynie wskazanie uchybień w jej funkcjonowaniu.

Analiza dokumentacji wykazała, że w aktach z lat 2020–2024 Starosta Nidzicki zgromadził jedynie częściowy materiał, z którego mógł pozyskać informacje o działalności podległych mu fundacji. Między innymi w teczkach trzech fundacji znajdowały się sprawozdania finansowe, które nie obrazują kompleksowo działalności merytorycznej podmiotów:

- Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida” – sprawozdania finansowe za lata: 2021, 2022, 2023 – brak sprawozdania za 2020;
- Fundacja Edukacji Ekologicznej „Pro Eco” – sprawozdania finansowe za lata: 2020, 2022, 2023, 2024;
- Fundacja „Aqua Salutis” – sprawozdania finansowe za lata: 2021, 2022, 2023 oraz za 2020 niepełną informację finansową;

oraz w przypadku Fundacji „Exitibus” – roczne uproszczone sprawozdanie merytoryczne z działalności organizacji pożytku publicznego za lata: 2021, 2022, 2023, 2024 – brak dokumentacji za 2020 r. W dokumentacji nie odnotowano żadnego sprawozdania

merytorycznego sporządzonego zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ramowego zakresu sprawozdania lub rozporządzeniem w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania. Starosta Nidzicki nie podejmował z własnej inicjatywy działań w celu pozyskania informacji o działalności fundacji. W szczególności:

- nie zwracał się do podmiotów o wskazanie miejsca publikacji sprawozdań lub ich nadesłanie,
- w aktach brak dowodów przeprowadzania innych działań nadzorczych (np. notatek z rozmów telefonicznych, notatek z zapoznania się ze sprawozdaniami publikowanymi w internecie).

W konsekwencji starosta nie posiadał udokumentowanych danych dotyczących działalności fundacji w latach 2020–2024 (Fundacja Fikoty nie została uwzględniona w analizie z uwagi na datę rejestracji w KRS (20.05.2024 r.) – obowiązek sprawozdawczy powstanie w 2025 r.) W dniu 22 września 2025 r. pisemne wyjaśnienia złożył pracownik wydziału, Pan [REDAKTOWANO] [REDAKTOWANO] odpowiadając na pytania przewodniczącego zespołu kontrolującego:

„(...)

1. W jaki sposób pozyskiwał Pan informacje o działalności fundacji w latach 2020–2024?
Odpowiedź: W latach 2020–2024 nie pozyskiwałem takich informacji.
2. Czy i w jaki sposób podejmował Pan działania nadzorcze starosty ukierunkowane na zapoznanie się i analizę corocznych sprawozdań merytorycznych sporządzanych na podstawie rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z 2001 r. i 2022 r.?
Odpowiedź: W latach 2020–2024 nie podejmowałem takich czynności. Obowiązki te nie były mi przypisane w zakresie czynności służbowych.
3. Czy i w jaki sposób podejmował Pan działania nadzorcze nad fundacjami mającymi siedzibę na terenie powiatu?
Odpowiedź: W latach 2020–2024 nie podejmowałem działań nadzorczych nad fundacjami mającymi siedzibę w powiecie nidzickim. Zadania te nie były przypisane do mojego zakresu obowiązków służbowych. (...)

Ponadto starosta, pismem z dnia 5 września 2025 r. (znak: OZK.514.1.2025), przekazał następujące informacje:

„(...)

7. W okresie od 1.01.2020 r. do 31.12.2024 r. nie składał do sądu wniosków o zbadanie zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem jej ustanowienia.
8. W tym samym okresie nie występował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem, statutem lub przepisami prawa.
9. Nie wszczynał działań wobec zarządu fundacji określonych w art. 14 ustawy o fundacjach. (...)

Z zebranych informacji od pracownika wydziału oraz starosty dotyczących realizacji nadzoru nad fundacjami w badanym okresie wynika, że starosta:

- nie podejmował aktywnych działań ukierunkowanych na uzyskanie od fundacji informacji o jej działalności między innymi z rocznych sprawozdań z działalności sporządzanych na podstawie rozporządzenia w sprawie ramowego zakresu sprawozdania lub rozporządzenia w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania rozporządzenia,

- nie składał do sądu wniosków zbadanie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz z celem, w jakim fundacja została ustanowiona,
- nie występował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji z przepisami prawa oraz nie wszczynał wobec zarządu fundacji działań określonych w art. 14 ustawy o fundacjach.

W świetle powyższych ustaleń należy stwierdzić, że Starosta Nidzicki w latach 2020–2024 błędnie interpretował przepisy art. 12–15 ustawy o fundacjach dotyczące normatywnego znaczenia terminu „nadzór”. W kontrolowanym zakresie nadzór powinien przyjmować formę aktywnych działań, podejmowanych niezależnie od otrzymywanych sygnałów o nieprawidłowościach w nadzorowanych podmiotach.

W analizowanym okresie organ nie podejmował aktywnych działań mających na celu zapoznanie się z rzeczywistą działalnością nadzorowanych fundacji. Akta fundacji objętych kontrolą nie zawierają sprawozdań merytorycznych z ich działalności. Same sprawozdania finansowe czterech fundacji nie odzwierciedlają pełnego obrazu ich funkcjonowania.

Ustawodawca, wprowadzając rozporządzeniem wzór sprawozdania merytorycznego, zapewnił narzędzie do prowadzenia właściwego nadzoru nad fundacjami. Brak jest również jakiegokolwiek korespondencji kierowanej przez organ do nadzorowanych podmiotów w tym zakresie. Posiadanie kompleksowej wiedzy, możliwej do uzyskania po zapoznaniu się z rocznym sprawozdaniem merytorycznym, jest niezbędne do oceny zgodności działalności fundacji z przepisami prawa, statutem oraz celem, dla którego fundacja została ustanowiona.

W związku z powyższym należy uznać, że nadzór nad fundacjami w latach 2020–2024 był realizowany nieprawidłowo.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości był:

- brak przypisania zadania dotyczącego realizacji prowadzenia nadzoru nad fundacjami pracownikowi wydziału (brak wpisu do zakresu obowiązków),
- brak wypracowania procedury nadzorczej umożliwiającej pozyskiwanie informacji o działalności fundacji.

Starosta Nidzicki w piśmie, znak sprawy OZK.514.1.2025 z dnia 5 września 2025 r., wskazał Pana [REDAKTOWANO] jako osobę odpowiedzialną za wykonywanie zadań z zakresu nadzoru nad fundacjami. Jednocześnie ustalono, że zgodnie z § 26 ust. 2 pkt 19 Regulaminu Organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Nidzicy z dnia 22 grudnia 2021 r. zadania te przypisane są do Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego, którym kieruje kierownik wydziału. Wobec braku zapisu dotyczącego nadzoru nad fundacjami w zakresie obowiązków Pana [REDAKTOWANO], brak jest podstaw do jednoznacznego przypisania mu odpowiedzialności za stwierdzoną nieprawidłowość.

Odpowiedzialność za prawidłową realizację przedmiotowych zadań spoczywa na kierowniku właściwego wydziału oraz na staroście jako organie wykonującym ustawowe obowiązki w tym zakresie.

Wobec powyższych ustaleń przedmiotowe cząstkowe zagadnienie ocenia się **negatywnie**.

5. Nadzór Starosty nad prowadzeniem działalności gospodarczej przez fundacje w rozmiarach służących realizacji ich celów.

Stosownie do treści art. 5 ust. 5 ustawy o fundacjach, fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów. Jeżeli fundacja ma prowadzić działalność gospodarczą, wartość środków majątkowych fundacji przeznaczonych na działalność gospodarczą nie może być mniejsza niż tysiąc złotych.

Działalność gospodarcza prowadzona przez fundację służy jako uzupełnienie w pozyskiwaniu środków materialnych i stanowi jedynie uzupełnienie aktywności statutowej. Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny, w wyroku z dn. 12 lutego 2020 r. sygn. akt V ACa 233/19 *„działalność gospodarcza fundacji nie może być głównym i wyłącznym celem jej działania, bowiem z treści art. 5 ust. 1 zd. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach wynika, iż istotą fundacji i zasadniczym jej celem jest prowadzenie działalności statutowej, działalność gospodarcza zaś ma jedynie tworzyć warunki realizacji celów statutowych i uzupełniać środki na działalność statutową. Działalność gospodarcza fundacji musi być więc dostosowana i podporządkowana działalności statutowej, co oznacza, że co najmniej większość dochodów z działalności gospodarczej musi być przeznaczona na cele statutowe, wydatki zaś na działalność gospodarczą muszą pozostawać w rozsądnej proporcji do wydatków na cele statutowe”*. Działalność gospodarcza fundacji ma z jednej strony pozostawać w ścisłym związku z prowadzoną działalnością statutową, z drugiej jednak nie może stanowić wyłącznego zadania fundacji.

Rozmiar tej aktywności fundacji powinien zatem być oceniany następczo, w konkretnych realiach funkcjonowania fundacji i realizowanych przez nią celów. Jeżeli w wyniku takiej analizy okazałoby się, iż zostały zachwiane proporcje tych dwóch sfer, wówczas istnieje m.in. możliwość sądowej ingerencji nadzorczej w trybie art. 12 ustawy o fundacjach.¹³

Starosta w ramach swoich kompetencji nadzorczych powinien zatem baczyć, aby działalność gospodarcza fundacji prowadzona była w rozmiarach służących realizacji jej celów. Podstawowym „narzędziem” dającym organowi nadzoru możliwość oceny jest roczne sprawozdanie merytoryczne, które fundacje mają obowiązek sporządzać na podstawie art. 12 ustawy o fundacjach. Ustawodawca mając na względzie potrzebę zapewnienia informacji pozwalających ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych (w tym także prowadzonej działalności gospodarczej) oraz ujednolicenia sprawozdań, w art. 12 ust. 4 ustawy o fundacjach, zawarł delegację ustawową do wydania aktu wykonawczego.

Stosownie do regulacji zawartych w obowiązującym do dn. 31 grudnia 2022r., rozporządzeniu w sprawie ramowego zakresu sprawozdania, sprawozdanie powinno zawierać m.in.:

- informację o prowadzonej działalności gospodarczej według wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS (§ 2 pkt 3),

¹³ dr. hab. Joanna Dominowska, Skuteczność i efektywność nadzoru nad fundacjami w Polsce [w:] Prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania fundacji, red. P. Litwiniuk, A. Milewska, M. Wasilewski, Warszawa 2019, str. 196.

- informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł (np. spadek, zapis, darowizna, środki pochodzące ze źródeł publicznych, w tym z budżetu państwa i budżetu jednostek samorządu terytorialnego) oraz formy płatności (np. gotówka, przelew), odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł (§ 2 pkt 5),
- informację o poniesionych kosztach na działalność gospodarczą (§ 2 pkt 6).

Od dn. 1 stycznia 2023 r. zastosowanie ma rozporządzenie w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania. Powyższe dane umieszcza się w cz. II, III i IV ustalonego formularza.

Starosta w ramach sprawowanego nadzoru powinien analizować sporządzane sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji, także pod kątem danych dot. prowadzonej działalności gospodarczej. Powoduje to konieczność aktywnego podjęcia odpowiednich działań wskazanych powyżej niniejszego wystąpienia. Oczywiście możliwość zapoznania się ze sprawozdaniem merytorycznym z działalności fundacji uzależniona jest od terminu w jakim fundacja je sporządzi, jednak nie powinna nastąpić później niż z upływem roku kalendarzowego następującego po roku za jaki sprawozdanie jest sporządzane. Wynika to z treści § 5 ww. rozporządzenia w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z dnia 8 maja 2001 r. Organ nadzoru może zapoznać się ze sprawozdaniem po jego upublicznieniu (np. na stronie internetowej fundacji) bądź zwrócić się o przekazania jego kopii, albowiem fundacje nie są zobowiązane do ich obligatoryjnego przesyłania starostom. Takie ukształtowanie uprawnień starosty powoduje konieczność aktywnego podjęcia odpowiednich działań.

Innym sposobem pozyskania ww. danych jest zapoznanie się ze sprawozdaniem finansowym sporządzanym w oparciu o przepisy Rozdziału 5 ustawy o rachunkowości i złożonym do zasobu Krajowego Rejestru Sądowego. Stosownie do treści art. 47 tej ustawy, w rachunku zysków i strat wykazuje się oddzielnie przychody, koszty, zyski i straty oraz obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego za bieżący i poprzedni rok obrotowy. Natomiast w myśl przepisu art. 49 przytoczonego aktu, sprawozdanie z działalności jednostki powinno obejmować m. in. istotne informacje o stanie majątkowym i sytuacji finansowej. Dokumentacja taka jest do wglądu między innymi za pośrednictwem Portalu Rejestrów Sądowych na stronie https://ekrs.ms.gov.pl/rdf/pd/search_df.

W kontrolowanym okresie (od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2024 r.) cztery fundacje - ujęte w zestawieniu pod pozycjami 1, 4, 7 i 16 – figurowały w rejestrze przedsiębiorców KRS. Fundacja wskazana pod pozycją 16 została wykreślona z rejestru w dniu 31 marca 2023 r.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w teczkach trzech fundacji znajdowały się sprawozdania finansowe:

- Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida” – sprawozdania finansowe za lata: 2021, 2022, 2023, 2024 – brak sprawozdania za 2020;
- Fundacja Edukacji Ekologicznej „Pro Eco” – sprawozdania finansowe za lata: 2020, 2021, 2022, 2023, 2024;

- Fundacja „Aqua Salutis” – sprawozdania finansowe za lata: 2021, 2022, 2023 oraz za 2020 niepełną informację finansową;

W przypadku fundacji „Nida” i „Aqua Salutis” starosta nie dysponował pełną dokumentacją finansową za 2020 r., a w teczkach tych fundacji brak było również sprawozdań merytorycznych za ten rok. Oznacza to, że nadzór w tym zakresie nie był realizowany w sposób zapewniający ciągłość informacji o prowadzonej działalności fundacji, w tym działalności gospodarczej.

W odniesieniu do Fundacji „Proxima” ustalono, że została ona wykreślona z rejestru przedsiębiorców w 2023 r. Jednakże za okres, w którym funkcjonowała (tj. lata 2020–2022), starosta powinien posiadać dokumentację sprawozdawczą – zarówno finansową, jak i merytoryczną – pozwalającą na bieżące monitorowanie zakresu prowadzonej działalności gospodarczej oraz jej zgodności z celami statutowymi. Przedstawione do kontroli akta nie zawierały żadnych sprawozdań ani innych dokumentów mogących poświadczyć, że starosta dysponował wiedzą w tym zakresie.

Na części dokumentów znajdujących się w aktach fundacji odnotowano odręczne opisy numerów spraw oraz adnotacje o zapoznaniu się z dokumentacją, opatrzone imienną pieczęcią „Inspektor [REDACTED]”. Wskazuje to, że pracownik faktycznie miał styczność z dokumentami finansowymi i zapoznawał się z ich treścią. Z drugiej jednak strony, w złożonych w dniu 22 września 2025 r. pisemnych wyjaśnieniach ten sam pracownik oświadczył, że w latach 2020–2024 nie dokonywał ustaleń dotyczących tego, które fundacje prowadzą działalność gospodarczą, ani nie analizował zakresu takiej działalności pod kątem jej rozmiarów w relacji do realizacji celów statutowych.

[akta kontroli poz. 10]

Powstała w ten sposób sprzeczność między treścią dokumentacji a złożonymi wyjaśnieniami, jednak organ kontrolny nie dokonuje oceny prawdziwości wyjaśnień pracownika, a jedynie analizuje, czy na podstawie zgromadzonych materiałów starosta mógł posiadać wiedzę w badanym obszarze.

Mając na uwadze posiadane przez starostę sprawozdania finansowe trzech fundacji (w tym niepełne dane za rok 2020) oraz adnotacje o zapoznaniu się z dokumentacją, należy uznać, że starosta mógł dysponować częściową wiedzą o stanie prowadzonej działalności gospodarczej fundacji znajdujących się pod jego nadzorem. Braki w dokumentacji – w szczególności brak sprawozdań finansowych lub merytorycznych za 2020 r. w dwóch fundacjach oraz całkowity brak dokumentacji Fundacji „PROXIMA” – ograniczały jednak możliwość pełnej i rzetelnej oceny zakresu działalności gospodarczej oraz jej zgodności z celami statutowymi.

W takim stanie rzeczy zespół kontrolny uznaje, że starosta posiadał przynajmniej częściową wiedzę w kontrolowanym obszarze, jednak nadzór nie był realizowany w sposób zapewniający pełność i ciągłość danych umożliwiających ocenę działalności gospodarczej fundacji.

Wobec powyższego zagadnienie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**, z uwagi na naruszenie art. 12 w zw. z art. 5 ust. 1 zd. 2 i ust. 5 ustawy o fundacjach poprzez:

- brak sprawozdań finansowych lub merytorycznych za rok 2020 w dwóch z trzech fundacji,
- brak jakiegokolwiek dokumentacji Fundacji „PROXIMA”, pomimo że do czasu jej wykreślenia z rejestru (2023 r.) starosta był zobowiązany do prowadzenia nadzoru nad jej działalnością gospodarczą,

- brak precyzyjnego określenia w zakresie obowiązków pracownika zadania prowadzenia nadzoru nad fundacjami.

Odpowiedzialność za prawidłową realizację przedmiotowych zadań spoczywa na kierowniku właściwego wydziału oraz na staroście jako organie wykonującym ustawowe obowiązki w tym zakresie.

6. Nadzór nad realizacją przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o fundacjach, fundacja jest zobowiązana do składania właściwemu ministrowi corocznego sprawozdania ze swojej działalności. Zakres informacji zawartych w sprawozdaniu określają przepisy rozporządzenia. Ponadto, zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach, sporządzone sprawozdanie fundacja udostępnia do publicznej wiadomości, co stanowi element jawności jej działalności i przejrzystości wykorzystania środków finansowych.

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że w latach 2020–2024 Starosta Nidzicki nie podejmował aktywnych działań zmierzających do ustalenia, czy fundacje z terenu powiatu nidzickiego dopełniły obowiązku publicznego udostępnienia sprawozdań. W szczególności nie kierowano do fundacji zapytań o wskazanie miejsca upublicznienia sprawozdań (np. na stronach internetowych, w Biuletynie Informacji Publicznej czy w innych dostępnych źródłach).

W aktach kontrolnych nie stwierdzono żadnych dowodów wskazujących na przeprowadzanie czynności nadzorczych w tym zakresie, takich jak: notatki służbowe z rozmów telefonicznych z przedstawicielami fundacji, adnotacje o przeglądzie stron internetowych, wydruki lub zrzuty ekranu potwierdzające udostępnienie sprawozdań, bądź inne działania dokumentujące próbę weryfikacji spełnienia obowiązku określonego w art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach.

W dniu 22 września 2025 r. przyjęto pisemne wyjaśnienia od pracownika wydziału, Pana [REDAKTOWANE], o treści:

„(...) 4. Czy i w jaki sposób (w latach 2020–2024) podejmował Pan działania w kierunku ustalenia, czy fundacje upubliczniały roczne sprawozdania merytoryczne zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach?

Odpowiedź: Nie dokonywałem takich działań.”

[akta kontroli poz. 14]

Z treści wyjaśnień oraz analizy akt wynika jednoznacznie, że w badanym okresie nie podejmowano żadnych czynności nadzorczych w kierunku ustalenia, czy i w jaki sposób fundacje realizowały obowiązek publicznego udostępniania swoich sprawozdań. Brak tych działań spowodował, że organ nadzoru nie dysponował pełną wiedzą o tym, czy nadzorowane fundacje wywiązywały się z obowiązku zapewnienia transparentności swojej działalności.

Taki stan rzeczy należy uznać za **uchybie** skutkujące naruszeniem art. 12 ust. 1 i 3 ustawy o fundacjach, gdyż brak aktywności ze strony organu uniemożliwił skuteczną realizację funkcji nadzorczych.

Należy podkreślić, że obowiązek monitorowania sposobu realizacji przez fundacje obowiązku udostępniania sprawozdań do publicznej wiadomości ma charakter pośredni, jednak

stanowi istotny element rzetelnego i odpowiedzialnego nadzoru. Organ nadzoru powinien podejmować działania weryfikujące, czy fundacje wypełniają obowiązki określone przepisami prawa.

Przyczyną stwierdzonego uchybienia było niepodjęcie przez organ aktywnych działań nadzorczych w celu pozyskania informacji o realizacji przez fundacje obowiązku określonego w art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach. W szczególności nie opracowano żadnych procedur wewnętrznych regulujących sposób weryfikacji tego obowiązku oraz nie przypisano tego zadania w zakresie obowiązków pracowników odpowiedzialnych za prowadzenie spraw fundacji.

W związku z powyższym odpowiedzialność za prawidłową realizację zadań w tym zakresie spoczywa zarówno na kierowniku właściwego wydziału, jak i na staroście – jako organie wykonującym ustawowe obowiązki nadzorcze wynikające z ustawy o fundacjach.

Z uwagi na całkowity brak działań kontrolnych i dowodów potwierdzających weryfikację realizacji obowiązku z art. 12 ust. 3 ustawy o fundacjach, przedmiotowe zagadnienie **ocenia się negatywnie**.

7. Stosowanie środków nadzorczych Starosty przewidzianych w art. 13 i 14 ustawy o fundacjach - wystąpienia do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, środki nadzorcze wobec zarządu fundacji.

Zgodnie z art. 13 ustawy o fundacjach właściwy minister lub starosta może wystąpić do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Organ ten może jednocześnie zwrócić się do sądu o wstrzymanie wykonania uchwały do czasu rozstrzygnięcia sprawy. Natomiast stosownie do art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o fundacjach jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, organ o którym mowa w art. 13 ustawy o fundacjach, może wyznaczyć odpowiedni termin do usunięcia tych uchybień w działalności zarządu, albo może żądać dokonania w wyznaczonym terminie zmiany zarządu fundacji. Po bezskutecznym upływie terminu albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, organ o którym mowa w art. 13 ustawy o fundacjach, może wystąpić do sądu o zawieszenie zarządu fundacji i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

W okresie objętym kontrolą Starosta Nidzicki nie wnioskował do sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa, a także nie stosował środków nadzorczych w stosunku do zarządu fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 10]

8. Wnioskowanie do sądu o likwidację fundacji w razie osiągnięcia celu, dla którego fundacja była ustanowiona lub w razie wyczerpania środków finansowych i majątku fundacji, fundacja podlega likwidacji w sposób wskazany w statucie. Jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta zwraca się do sądu o likwidację fundacji (art. 15 ustawy o fundacjach).

Stosownie do art. 15 ust. 2 ustawy o fundacjach, jeżeli statut nie przewiduje likwidacji fundacji lub jego postanowienia w tym przedmiocie nie są wykonywane, właściwy minister lub starosta, zwraca się do sądu o likwidację fundacji.

W okresie objętym kontrolą Starosta Nidzicki nie wnioskował do Sądu o likwidację fundacji, wobec czego przedmiotowe częściowe zagadnienie **nie podlega ocenie**.

[akta kontroli poz. 10]

9. Sprawowanie kontroli nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy (art. 14a ustawy o fundacjach w zw. z art. 130 ust. 2 pkt. 3 ustawy AML).

Starosta na podstawie art. 14a ustawy o fundacjach sprawuje kontrolę nad działalnością fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy AML, w zakresie zgodności jej działania z przepisami tej ustawy. Do kontroli stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 12 ustawy AML.

Instytucjami obowiązany są m. in. fundacje ustanowione na podstawie ustawy o fundacjach, w zakresie w jakim przyjmują lub dokonują płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10.000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane (art. 2 ust. 1 pkt 21 ustawy AML).

Do obowiązków fundacji będącej instytucją obowiązaną w rozumieniu przepisów ustawy AML należy m.in.:

- wyznaczenie kadry kierowniczej wyższego szczebla, odpowiedzialnej za wykonywanie obowiązków określonych w ustawie (art. 6 w zw. z art. 2 ust. 2 pkt 9);
- wyznaczenie spośród członków organu zarządzającego osoby odpowiedzialnej za wdrażanie obowiązków określonych w ustawie (art. 7);
- wyznaczenie pracownika zajmującego kierownicze stanowisko, odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności działalności fundacji oraz jej pracowników i innych osób wykonujących czynności na jej rzecz z przepisami ustawy (art. 8);
- identyfikacja i ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności fundacji, a także sporządzanie w postaci papierowej lub elektronicznej oceny tego ryzyka, jak również jego aktualizacja nie rzadziej niż co 2 lata (art. 27);
- stosowanie środków bezpieczeństwa finansowego wobec swoich klientów (art. 33–37, art. 39 i art. 41);
- stosowanie wzmożonych środków bezpieczeństwa finansowego w przypadkach wyższego ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 43, art. 44 i art. 46);
- dokumentowanie zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego oraz wyników bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji (art. 34 ust. 3);
- prowadzenia bieżącej analizy przeprowadzanych transakcji w stosunku do klientów, wobec których stosuje się wzmożone środki bezpieczeństwa finansowego (art. 43 ust. 3);

- podejmowanie działań określonych w art. 43 ust. 4 w przypadku ujawnienia transakcji nietypowej, nienaturalnie złożonej oraz opiewającej na wysokie kwoty, które wydają się nie mieć uzasadnienia prawnego lub gospodarczego;
- przechowywanie dokumentacji uzyskanej w wyniku stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz dowodów potwierdzających przeprowadzone transakcje (art. 49);
- wprowadzenie wewnętrznej procedury w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (art. 50);
- przekazywanie Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej informacji o przyjętej wpłacie lub dokonanej wypłacie środków pieniężnych o równowartości przekraczającej 15 000 euro (art. 72 ust. 1 pkt 1);
- zawiadamianie w trybie i na zasadach określonych w ustawie Generalnego Inspektora Informacji Finansowej o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (art. 74);
- stosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów określonych w ustawie (art. 117);
- wstrzymywanie transakcji w trybie i na zasadach określonych w ustawie.

Generalny Inspektor Informacji Finansowej¹⁴ sprawuje kontrolę wykonywania przez instytucje obowiązane obowiązków w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W ramach sprawowanego nadzoru lub kontroli, kontrolę sprawują także, na zasadach określonych w ustawie, ministrowie lub starostowie - w odniesieniu do fundacji (art. 130 ust 1 i 2 pkt 3 ustawy AML).

Kontrola jest przeprowadzana na podstawie rocznych planów kontroli zawierających w szczególności wykaz podmiotów podlegających kontroli, zakres kontroli oraz uzasadnienie jej przeprowadzenia. Przy opracowywaniu planów kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849. GIIF może zwrócić się do starosty, o przeprowadzenie kontroli doraźnej w instytucjach obowiązanych (art. 131 ustawy AML).

Starosta przekazuje GIIF:

- roczne plany kontroli wraz z uzasadnieniem, nie później jednak niż do dn. 31 grudnia roku poprzedzającego kontrolę, a także aktualizacje planów, w terminie 14 dni od dnia ich sporządzenia;
- zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia kontroli doraźnej wraz z uzasadnieniem, nie później niż w dniu rozpoczęcia kontroli, chyba że przeprowadzenie kontroli wynika z zaktualizowanego planu kontroli;
- informację o wynikach kontroli, w terminie 14 dni od dnia jej zakończenia lub wydania zaleceń pokontrolnych albo podjęcia decyzji o odstąpieniu od ich wydania (art. 131 ust. 5 ustawy AML).

Tryb i zasady przeprowadzania kontroli zawarte są w przepisach art. 133-146 ustawy AML.

¹⁴ Zwany dalej: „GIIF”

W świetle powyższego, realizując obowiązek wynikający z art. 14a ustawy o fundacjach, starosta powinien zapewnić, aby nadzór nad fundacjami będącymi instytucjami obowiązany miał charakter ciągły, planowy i oparty na rzeczywistych danych. Kluczowe znaczenie ma w tym kontekście ustalenie, czy dana fundacja faktycznie nabyła status instytucji obowiązanej, a więc czy przyjmowała lub dokonywała płatności gotówkowych w wysokości co najmniej 10 000 euro.

Podstawowym narzędziem umożliwiającym weryfikację tego faktu jest coroczne sprawozdanie merytoryczne fundacji, składane na podstawie art. 12 ustawy o fundacjach. W myśl § 2 pkt 10 i 11 rozporządzenia w sprawie ramowego zakresu sprawozdania, dokument ten powinien zawierać informacje, czy fundacja jest instytucją obowiązaną oraz czy przyjęła lub dokonała płatności w gotówce, których wartość jest równa lub przekracza równowartość 10 000 euro, bez względu na sposób przeprowadzenia płatności (jednorazowo lub w kilku operacjach powiązanych).

Z kolei obowiązujący od 1 stycznia 2023 r. formularz sprawozdania, stanowiący załącznik do rozporządzenia w sprawie jednolitego wzoru formularza sprawozdania, zawiera w polach X i XI dedykowaną część dotyczącą właśnie tych informacji. Dane te stanowią dla organu nadzoru podstawę do dalszej analizy i ewentualnego objęcia fundacji kontrolą szczegółową.

W przypadku wątpliwości lub niekompletności sprawozdania starosta może i powinien zwrócić się do fundacji o uzupełnienie informacji bądź złożenie dodatkowych wyjaśnień. Takie działanie jest zgodne z zasadą czynnego nadzoru i umożliwia rzetelną realizację obowiązków wynikających z ustawy o fundacjach i ustawy AML.

Z pisma Starosty Nidzickiego z dnia 5 września 2025 r. (nr OZK.514.1.2025) oraz z wyjaśnień złożonych przez pracownika wydziału, Pana [REDAKTOWANE] (z dnia 22 września 2025 r.), wynika, że w latach 2020–2024 starosta realizował obowiązek weryfikacji fundacji pod kątem ich ewentualnego statusu instytucji obowiązanej poprzez analizę dokumentów takich jak: statut, sprawozdanie finansowe oraz oświadczenia składane przez fundacje.

Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Nidzicy: <https://bip.powiatnidzicki.pl/10065/Komunikaty/> oraz pod adresem: https://bip.powiatnidzicki.pl/10090/Informacja_dla_stowarzyszen_oraz_fundacji_wynikajacy_z_ustawy_o_przeciwdzialaniu_praniu_pieniedzy_i_finansowaniu_terroryzmu/ zamieszczono ponadto komunikat przypominający o obowiązku składania przez fundacje corocznego oświadczenia o przyjmowaniu płatności gotówkowych o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro. W praktyce oświadczenia te składane były nieregularnie i nie obejmowały wszystkich fundacji.

Z informacji przekazanych przez pracownika wynika, że w latach 2020, 2021 i 2022 do organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie powiatu nidzickiego kierowane były pisma przypominające o obowiązku składania corocznej informacji dotyczącej statusu instytucji obowiązanej w rozumieniu ustawy AML.

[akta kontroli poz. 27]

Analiza dostarczonych skanów pism wskazuje jednak, że ich treść odnosiła się głównie do stowarzyszeń. W pismach tych brak jest jednoznacznego wskazania, iż kierowane są one również do fundacji. Jedynie w pismach z 2020 i 2021 roku w części dotyczącej przywołania przepisów ustawy AML zamieszczono odniesienie do art. 2 ust. 1 pkt 21, w którym mowa

o fundacjach. Jednak przy braku wyraźnego wskazania fundacji jako adresata całego pisma, taki zapis należy uznać za niewystarczający i mogący powodować wątpliwości po stronie fundacji co do tego, czy obowiązek dotyczy również ich.

W piśmie z 2022 roku nie zamieszczono już nawet tego odniesienia, co dodatkowo potwierdza brak jednoznacznego objęcia fundacji działaniami przypominającymi o obowiązku wynikającym z ustawy AML.

Ponadto w aktach fundacji „PRO ECO” odnotowano nieodebraną korespondencję w sprawie wezwania do złożenia oświadczenia. Z dodatkowych ustnych wyjaśnień pracownika wynika, że poza publikacją informacji w BIP, przypomnienia o obowiązku składania oświadczeń przekazywano również przy okazji innej korespondencji kierowanej do fundacji czego jednak nie można potwierdzić w kontrolowanej dokumentacji (notatka służbowa, skan pisma).

Analiza przedłożonej dokumentacji wykazała, że:

- w przypadku sześciu fundacji (poz. 2, 3, 4, 11, 12, 16) starosta nie dysponował żadnymi informacjami o statusie instytucji obowiązanej;
- w przypadku trzech fundacji (poz. 5, 6, 7) informacje były niepełne lub nie obejmowały wszystkich lat;
- tylko w odniesieniu do czterech fundacji (poz. 1, 8, 9, 10) organ posiadał pełne oświadczenia za wszystkie lata objęte kontrolą.

Na podstawie przeprowadzonej analizy należy stwierdzić, że w latach 2020–2024 Starosta Nidzicki wykonywał nadzór nad fundacjami w zakresie ustawy AML w sposób nie w pełni prawidłowy i nie obejmujący wszystkich jednostek.

Przyjęty model nadzoru opierał się głównie na biernym oczekiwaniu na złożenie oświadczeń przez fundacje. Jak jednak opisano powyżej brak czytelnie sformułowanych pism skierowanych wprost do fundacji w zakresie konieczności złożenia oświadczenia o spełnianiu wymogów ustawy AML w dużej mierze ograniczał pozyskanie informacji w badanym obszarze. Ponadto brak systematycznych działań przypominających oraz brak jednolitej procedury nadzorczej skutkowały niepełnością posiadanych informacji. Starosta powinien realizować nadzór w sposób planowy i coroczny, ustalając status wszystkich fundacji w oparciu o dane zawarte w sprawozdaniach i pozyskane oświadczenia. Dla porównania, Starostwo Powiatowe w Jaśle¹⁵ wprowadziło obowiązek corocznego raportowania przez wszystkie fundacje z terenu powiatu, a Wojewoda Zachodniopomorski stosuje podobny mechanizm wobec stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.¹⁶ Takie rozwiązania pozwalają na wczesne wykrycie ewentualnych nieprawidłowości i zapewniają pełną realizację art. 14a ustawy o fundacjach.

Nieprawidłowością jest również zaniechanie ponownych wezwań do fundacji, które nie odebrały korespondencji lub nie zareagowały na wezwanie. Organ nadzoru powinien wykazywać aktywność w ponawianiu kontaktu, a w przypadku braku reakcji – odnotować to w aktach. Niedopuszczalny jest także brak jakichkolwiek działań wobec sześciu fundacji,

¹⁵ <https://samorząd.gov.pl/web/powiat-jasielski/obowiazki-stowarzyszen-i-fundacji-wynikajace-z-ustawy-o-przeciwdziałaniu-praniu-pieniedzy-oraz-finansowania-terroryzmu>

¹⁶ Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli KBF KBF.430.3.2025, Nr ewid. 19/2025/P/24/010/KBF. Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, str. 126.

u których w przedstawionej do kontroli dokumentacji nie znajdowały się jakiegolwiek dokumenty świadczące o prowadzonym nadzorze w danym obszarze.

Należy także podkreślić, że zamieszczenie informacji w BIP nie stanowi wystarczającej formy realizacji nadzoru. Choć takie działanie ma charakter informacyjny, nie gwarantuje, że adresaci komunikatu faktycznie się z nim zapoznali. Wobec tego publikacja w BIP powinna być traktowana jedynie jako środek uzupełniający, a nie podstawowa metoda kontaktu z fundacjami.

Brak wypracowanej i stosowanej procedury nadzorczej, obejmującej harmonogram corocznych działań, wzory wezwań oraz system monitorowania terminowości wpływu oświadczeń, należy uznać za przyczynę stwierdzonych nieprawidłowości. Skutkuje to brakiem pełnej wiedzy organu o rzeczywistym statusie nadzorowanych fundacji, co stanowi naruszenie art. 14a ustawy o fundacjach.

Z drugiej strony należy wskazać, że Starosta posiadał częściową wiedzę w zakresie fundacji działających na terenie powiatu oraz podejmował pewne działania zmierzające do realizacji obowiązków wynikających z ustawy AML. Na stronie BIP zamieszczono informację przypominającą fundacjom o obowiązkach wynikających z ustawy AML, a w latach 2020–2022 kierowano do organizacji pozarządowych pisma przypominające o konieczności składania corocznych oświadczeń. Treść tych pism była jednak niejednoznaczna i mało czytelna w odniesieniu do fundacji, co mogło powodować wątpliwości co do ich adresatów i zakresu obowiązków.

Uwzględniając powyższe ustalenia, zagadnienie nadzoru nad fundacjami w zakresie realizacji obowiązków wynikających z ustawy AML ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Za prawidłowe wykonywanie zadań w tym zakresie odpowiada kierownik właściwego wydziału oraz Starosta – jako organ nadzoru.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

III. Zalecenia.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Uporządkowanie dokumentacji fundacji oraz uzupełnienie braków.
2. Wystąpienie do sądu rejestrowego o przesłanie aktualnego statutu Fundacji Kreacji Artystycznej „Kreart”.
3. Opracowanie i wdrożenie wewnętrznej instrukcji/procedury nadzoru nad fundacjami, obejmującej:
 - cykliczne monitorowanie udostępniania do publicznej wiadomości sprawozdań merytorycznych,
 - sposób gromadzenia i analizowania sprawozdań finansowych/merytorycznych pod kątem zgodności z prawem i statutem oraz celem, w jakim fundacja została ustanowiona,
 - tryb podejmowania działań przy braku sprawozdań lub niemożności zapoznania się z nimi,

- prowadzenie notatek służbowych dokumentujących czynności nadzorcze (np. rozmowy telefoniczne, monitowanie stron WWW).
- 4. Wzmocnienie nadzoru nad pracownikami odpowiedzialnymi za realizację zadania.
- 5. Uwzględnienie zadań nadzorczych w zakresie czynności kierownika wydziału, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Nidzicy.
- 6. Podejmowanie corocznie odpowiednich działań nadzorczych pod kątem ustalenia, czy fundacja jest podmiotem obowiązującym w rozumieniu przepisów ustawy AML.
W przypadku ustalenia, że fundacja jest podmiotem obowiązującym, podjęcie działań kontrolnych na podstawie art. 14a ustawy o fundacjach w zw. z art. 130-146 ustawy AML.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Radosław Król**